

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

פרשת ואתחנן

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- א. כח התשובה ובחירת בני לעם
- א. שאלת הבן החכם והתשובה
- א. פרשה ראשונה של שמע
- א. סיפור מעמד הר סיני
- ב. הבדלת ג' ערי מקלט ע"י משה
- ב. מעלת חוקי ומשפטי התורה
- ד. מעלת וחכמת בני
- ו. קבלת עול מלכות שמים
- י. סיפור מתן תורה ועשרת הדברות
- כ. בקשת משה להכנס לא"י
- כ. נתינת התורה לישראל ע"י משה לפי בקשתם
- כ. ציווי ידיעת ד'
- מ. כיצד להתנהג לאחר הכניסה לארץ ישראל
- ת. איסור עבודת ע"ז ועונשה
- ת. ציווי שלא לשכוח את ד' מרב טוב

שאלה לשולחן שבת

"ולא תחנם"

כתב הרמב"ם (הל' עכו"ם פ"י ה"ד): 'אסור לספר בשבחן ואפילו לומר כמה נאה עובד כוכבים זה בצורתו קל וחומר שיספר בשבח מעשיו או שיחשב דבר מדבריהם. שנאמר: "ולא תחנם" לא יהיה להם חן בעיניך מפני שגורם להדבק עמו וללמוד ממעשיו הרעים.'

ויש לבאר אם כן, היאך דיבר רבי יהודה בשבחה של אומה שלימה של מלכות רומי, כמסופר בגמרא (שבת לג:): 'פתח ר' יהודה ואמר: 'כמה נאים מעשיהן של אומה זו?'

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"ואתחנן אל ד'"

חז"ל אומרים שמשה רבינו התפלל 515 תפילות כדי להיכנס לארץ ישראל, כמנין 'ואתחנן'. ומביא הפני יהושע (ברכות לב.) חשבון נפלא: שהרי משה התחיל להתפלל על עניין זה ממלחמת סיחון ועוג (כמבואר ברש"י), ובמסכת בבא בתרא מצוין שיום הניצחון על סיחון ועוג היה בט"ו באב, יום שכלו בו מתי מדבר. מט"ו באב עד לז' אדר נמצאו מאתיים ימים, כפול שלוש תפילות ביום, יוצא שש מאות תפילות. אך בתוך מאתיים הימים הללו ישנן 28 שבתות שבהן אין לבקש בקשות פרטיות, אז: 28 כפול 3 (תפילות), סך הכל - 84 תפילות שבהם לא ביקש להיכנס לארץ. 600 פחות 84, ופחות עוד תפילת מנחה של יומו האחרון שהרי נפטר בצהריים, סך הכל בדיוק 515 תפילות. (ועדיין יש לבאר: א. לפי הרבה מהראשונים משה רבינו נפטר בשבת וממילא אין סופרים את תפילות יום זה. ב. גם ביו"ט אין לבקש בקשות פרטיות וכל חגי תשרי לכאורה לא מן המניין.)

"אעברה נא ואראה"

קבלה היתה ביד משה רבינו מהשמים, שכשיתפלל ויאמר בתפילתו פעמיים את המילה 'נא', תתקבל התפילה. וכמו שמצינו שהתפלל על מרים: "קל נא רפא נא לה". ולכן כשרצה להיכנס לארץ ישראל החל לומר גם כן, "אעברה נא ואראה". ובדעתו היה לומר שוב פעם 'נא'. אמר לו הקב"ה: "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה", שלא תאמר עוד פעם את המילה 'נא'. ובסוף ספר מאמר מרדכי כתוב שתפילות שנמסרו למלאך מיכאל אינן צריכות בדיקה, ולכן אמר "קל נא רפא נא לה" שמיקאל בנימטריא (102 עם הכולל) שווה לשני פעמים 'נא'. (נחל קדומים)

"ושננתם לבניך ודברת במ"

סיפר הרה"ח ר' שלמה גולדשטוף ז"ל חתנו של מרן הגאון מטשבין זצ"ל שבהיותו בקרעניץ אמר להגרי"ז מבריסק זצ"ל אימרה משמו של הרבי מטשורטקוב זצ"ל על הפסוק 'ושננתם לבניך ודברת במ', שלכאורה היה צריך להכתב להיפך 'ודברת במ ושננתם לבניך', משום שקודם לומד בעצמו ואח"כ משנן לבניו. ותירץ על כך הרב מטשורטקוב שכאשר מקיים 'ושננתם לבניך', אזי יכול לקיים את ההמשך 'ודברת במ בשבתך בביתך ובלכתך בדרך', שיש לו במה לשוחח עם בנו, אבל אם אינו משנן לו תורה הרי אינו יכול לקיים 'ודברת במ בלכתך בדרך' עם בנו. אמר לו הגרי"ז שניתן לתרץ באופן אחר, שכתוב בגמרא (קידושין כט:): 'הוא ללמוד ובנו ללמוד, הוא קודם לבנו. ואם היה בנו זריז וממולח בנו קודם', ובהמשך שם כותבת: 'ושננתם לבניך, שיהיו מחודדים בפ"ך', וכך יש לפרש: אם לימוד התורה של בנך הוא בדרגת 'ושננתם לבניך', שבנך מחודד ואילו תורתך היא רק בדרגת 'ודברת במ' ללא שינון וחיידוד, אזי בנו קודם לו ולכן כתבה תורה 'ושננתם לבניך' ורק אז 'ודברת במ'. והוסיף ר' שלמה וסיפר שלאחר שנים עשרה שנה כשנפגשו בארץ ישראל הזכיר לו הגרי"ז את שיחתו מאז ואמר לו: 'קושיא טובה בפסוק של קריאת שמע הקשיתני'. (הגרי"ז מבריסק) עוד יש לתרץ שמדובר שהוא כבר למד אבל לעולם אינו נפטר מחובת הלימוד ולכן התורה כותבת שעדיף לשנן לבנים כדי לקיים שתי מצוות יחד לימוד עצמי יחד עם לימוד הבנים, אבל אם אין אפשרות ללמד את הבנים, עדיין יש מצוה של 'ודברת במ'. (אז ישיר)

"קרב אתה ושמע את כל אשר יאמר ד' ... ושמענו ועשינו"

לכאורה יש להקשות על דברי משה: הלא בני ישראל אמרו 'נעשה ונשמע' והקדימו עשייה לשמיעה, ומדוע בדבריו כאן הפך את הסדר: 'ושמענו ועשינו'? ויש לומר: א. ברור שאי אפשר לעשות לפני ששומעים מה צריך לעשות, ובאמרם נעשה ונשמע הכוונה על קבלת הרצון לעשות ככל אשר ישמעו. ב. אכן שינו וברגע שביקשו לשמוע מפי משה ירדו אף ממעלת הנעשה ונשמע. ג. אמרו נעשה ונשמע רק על התורה שבכתב אבל על התורה שבעל פה אמרו 'ושמענו ועשינו'. (חת"ס) (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א 'שאלה לשולחן שבת' תשע"ט)

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. שם מקום בערבה
- ב. ד' השמיד את כל מי שהלך אחרי -
- ג. עיר מקלטם של חצי שבט מנשה
- ד. רוצח בשוגג - רוצח בבלי ____
- ה. "על כן צוך ד' אלוקיך לעשות את יום ____"
- ו. "היום ____ אל לבבך כי ד' הוא האלוקים"
- ז. בה גאל אותנו השי"ת ממצרים
- ח. הקב"ה יתן לנו גם בורות כאלו
- ט. תפילין של ראש נקראים -
- י. מעמי ארץ ישראל
- כ. כינוי לארץ מצרים
- ל. הר סיני בער באש עד ____ השמים
- מ. צריך להרוס אותם כשניכנס לארץ ישראל
- נ. בני נבחרו להיות עם
- ס. השי"ת בחר בנו מכל העמים להיות לו לעם-
- ע. מקום על שפת נחל ארנון
- פ. כך דיבר הקב"ה עמנו בהר סיני
- צ. השמש, הירח והכוכבים נקראים
- ק. בני שמעו את ה ____ מתוך החושך
- ר. נשמע כמו מצולעים, וכך דור רביעי מכונים
- ש. הר חרמון נקרא גם
- ת. משה שם אותה לפני בני

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. בני ישבו ב ____ מול בית פעור
- ב. שם נוסף להר סיני
- ג. אחד ממלכי האמורי
- ד. השי"ת עושה לאלפים
- ה. בני לא ראו על הר סיני
- ו. " ____ את יהושע ____"
- ז. " ____ יבדיל משה שלוש ערים"
- ח. מעשרת הדברות
- ט. שתיים בלשון כתפי (רשי")
- י. מהי המילה הראשונה, שבעשרת הדברות כתובה?
- ך. מילה נרדפת למילה 'חברך'
- ל. היה על הר סיני ענן ו-
- ם. דור שלישי מכונה כך
- ן. ממלכת עוג
- ס. רוצח בשוגגה ____ לעיר מקלט
- ע. השי"ת ____ שמשה לא יכנס לא"י
- ף. רשי" מפרש מילה זו כך: 'התמלא רוגז'
- ץ. פסלים קרויים - 'מעשה ידי אדם ____ ואבן'
- ק. השי"ת ____ בבני מכל העמים
- ר. עיר מקלטם של שבט ראובן
- ש. קול ד' דיבר מתוך ה-
- ת. עיר מקלטם של שבט גד

ואלה שמות

"ואתחנן אל ד'"

רשי"י כותב ע"פ המדרש: "זה אחד מי' לשונות שנקראת תפילה". מהם שאר תשעת השמות לתפילה? (מלבד תפילה ותחנונים) (התשובות במדור התשובות)

מן המדרש

"ד' אלקים אתה החלות", אמר לפניו: 'רבנו של עולם, למה איני נכנס לארץ, מפני שאמרת: "שמעו נא המרים", אתה הוא שאמרת תחילה: "למשמרת לאות לבני מרי". דבר אחר, אמר רבי ראובן, אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: 'למה את עושה לי כך? אתה התחלת לבוא אצלי', שכתוב: "וירא מלאך ד' אליו בלבת אש מתוך הסנה", אמר לו: 'משגדלת אותי אתה מורידני מגדולתי?!', אמר לו הקדוש ברוך הוא: 'והרי נשבעתי'. אמר לפניו: 'רבנו של עולם אתה החלות, כשבקשת לא חיללת השבועה?! לא נשבעת שאתה מכלה את בניך בעגל וחזרת בך, שנאמר: "וינחם ד'". דבר אחר, אמר רבי לוי, אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: 'רבנו של עולם, עצמותיו של יוסף נכנסו לארץ, ואני איני נכנס לארץ?'. אמר לו הקדוש ברוך הוא: 'מי שהודה בארצו נקבר בארצו, ומי שלא הודה בארצו אינו נקבר בארצו'. יוסף הודה בארצו, מניין? גבירתו אומרת: "ראו הביא לנו איש עברי וגו'" ולא כפר, אלא אמר: "גנב גנבתי מארץ העברים", ומנין שנקבר בארצו, שנאמר: "ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם". אתה שלא הודית בארצך אין אתה נקבר בארצך, מניין? בנות יתרו אומרו: "איש מצרי הצילנו מיד הרועים", והוא שומע ושותק, לפיכך לא נקבר בארצו. (ע"פ מדרש רבה)

מילה בפרשה

**בעיר הזאת היה נחוץ,
מחזק חומות חרוץ,
וברגעיו הקשים עטף,
ענבים שבכרם קטף.**

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

איך יתכן שנאמר מראש לאדם להתפלל כעת ארבע תפילות שמונה עשרה ברצף זה אחר זה?

***

"שמע ישראל"

לאחר קריאת שמע בשחרית, אנו אומרים ברכה הפותחת במילים: 'אמת ויציב ונכון...' בסך הכל 16 מילים עד המילה 'הדבר'. ויש שפירשו שכל מילה היא כנגד פסוק אחד מקריאת שמע: אמת הוא האמור בפסוק "שמע ישראל", ויציב האמור בפסוק "ברוך שם", וכן הלאה. ה'אישור' שכנגד הפסוק: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" רמוז במילה 'ויציב', כאמור. משום שכשם שאנו אומרים פסוק זה בלחש כדי שלא יקנאו המלאכים, כך כנגדו המילה 'ויציב', היא מילה בארמית - שפה שאין המלאכים בקיאים בה. (מגיד צדק)

"שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד"

מלבד פרשה ראשונה של 'שמע ישראל', אלו 3 פסוקים נוספים בפרשה אנו מזכירים בתפילות היום-יום?

***

מצאו נא בפרשה:

1. 6 מילים רצופות שמסתיימות באות כ'. (2 תשובות)
2. שתי אותיות גדולות (רבתי).
3. פסוק שמתחיל באות ו' ומסתיים באות נ', כשם הפרשה 'ואתחנן'.
4. תשע מילים רצופות שמופיעה בהן האות ב'.
5. את האות מ' המופיעה 3 פעמים ברציפות. (לא באותה מילה) (3 תשובות שכל אחת מופיעה פעמיים)
6. שני דברים מגלגל המזלות.

"זיכרון" סימן

גימטריאות ורמזים לזכירת מספר פסוקי הפרשה

בפרשת ואתחנן מובאות עשרת הדברות בפעם השניה, ובהן: "כבד את אביך ואת אמך".

בפרשת ואתחנן ישנם 122 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת המילים:

"לכיבוד אב ואם" = בגימטריא = 122

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לשבוע שעבר: איך יתכן שבסיום קריאת התורה יאמרו חזני קדיש ומיד יתחילו בקריאת ההפטרה? - בת"ב בשחרית. **לסדר את הפרשה** - "כבד את אביך ואת אמך". **חידון א' ת'** - אשדות הפסגה, בעל פעור, גולן, דעת, השבת, וידעת והשבת, זרוע נטויה, הצובים, טוטפות, יבוס, כור הברזל, לב, מזבחותרם מצבותם, נחלה, סגולה, ערוער, פנים בפנים, צבא השמים, קול, ריבעים, שיאון, תורה. **חידון א' ת' הפוך** - גיא, חורב, עוג, חסד, תמונה, וצו וחזקה ואמצה, אז, לא תרצה, טט, אנכי, רעך, ערפל, שילשים, בשן, נס, נשבע, התאנף, עץ, חשק, בצר, אש, ראמות. **שעשועי דאורייתא** - "וידעת היום והשבת" - בעלינו לשבח, "ואתם הדבקים" - בהוצאת ס"ת, "וזאת התורה אשר שם משה" - בהגבהת ס"ת. 1. "ובגך ובתך ועבדך ואמתך ושורך וחמורך". "בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך". 2. "שמע ישראל... אחד". 3. "ועבדתם שם... ולא יריחן". 4. "בניכם לדבר במ בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך". 5. "בשמים ממעל", "ועצמים ממך", "בצאתם ממצרים". 6. "דגה", ולגדי". **ואלה שמות** - לשון המדרש: "אמר רבי יוחנן עשרה לשונות נקראת תפילה, ואלו הן: שועה, צעקה, נאקה, רנה, פגיעה, ביצור, קריאה, נפול ופול ותחנונים. שועה וצעקה, שנאמר: ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבדה. נאקה, שנאמר: וישמע אלקים את נאקתם. רנה ופגיעה, שנאמר: אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי. ביצור וקריאה, שנאמר: בצר לי אקרא ד'. נפול, שנאמר: ואתנפל לפני ד'. פולל, שנאמר: ויעמד פינחס ויפלל. ותחנונים, שנאמר: ואתחנן אל ד'. ומכולן לא נתפלל משה אלא בלשון תחנונים". **מילה בפרשה דברים** - חבל. "לאזור של כאב נסע" - אזור= חבל ארץ, "שם את חבירו פצע" - פצע=חבל, "עם חוט שזור למטרה" - חוט שזור=חבל, "בצער הביע חרטה" - התחרט ואמר 'חבל'... **טמונות בפרשה** - 1. הר בוער - "בהר מתוך האש" (היט), 2. "הדבקים" (ד,טו), 3. "עד לב השמים" (ד,יא), 4. "ותמונה אינכם רואים" (ד,יב-ועוד פעמים), 5. הגבהת התורה - "וזאת התורה אשר שם משה" (ד,מד), 6. 'אל תתן להם חניה' (רש"י זב), 7. 'פת באפריקי' (רש"י ו,ח), 8. "ובלכתך בדרך" (ו,ז), 9. כי תוליד בנים ובני בנים" (ד,כה), 10. "לא תוסיפו" כגון חמש.. (רש"י ד,ב), 11. 'שלא יהיה לבך חלוק' (רש"י ו,ה), 12. "בשכבך ובקומך" (ו,ז), 13. "וקשרתם לאות על ירך" (ו,ח), 14. "ולא תתאוה... וכל אשר לרעך" (היח) **טמונות בהפטרה** - 1. "מבשרת ציון" (ט), 2. "כרעה עדרו" (מ,יא), 3. "היושב על חוג הארץ" (כב), 4. "קול קורא במדבר" (הג), **שאלה לשלחן השבת בלק** - שאלנו: מדוע לא הזכיר בלעם אף את המזבח שבנה יעקב בבאר שבע כשירד למצרים, שכתוב (בפרשת ויגש): "וייבח זבחים לאלקי אביו יצחק", ומדוע השמיט מזבח זה? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. בכל שאר המזבחות הקריבו האבות עולות וכן בלעם להבדיל העלה עולות, אבל יעקב ברדתו למצרים הקריב 'זבחים' דהיינו קרבנות שלמים. (ע"פ הרמב"ן) 2. יש לחלק בין מזבח למצבה. 3. יעקב לא בנה מזבח חדש אלא השתמש במזבחו של יצחק שבנה שם. 4. מכל מקום לא כתוב שם בפירוש שבנה מזבח אלא רק שהקריב. (שם משמואל)

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

באתרים: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) 'תורת יוסף ו'דרשו'.

בשכונת בית ישראל בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

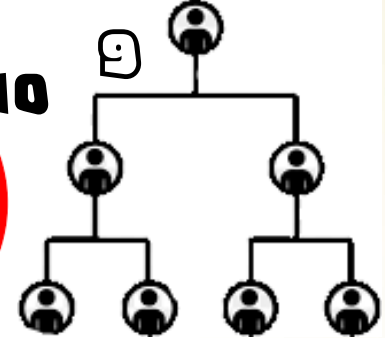
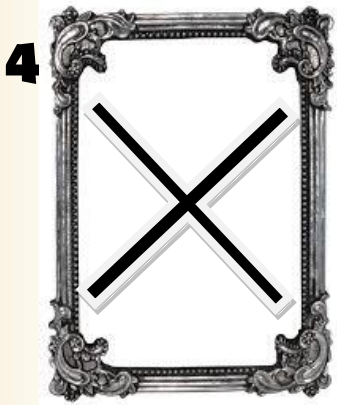

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגל קשה

'מחשבה טובה'
 התשובה לטמונה זו
 תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

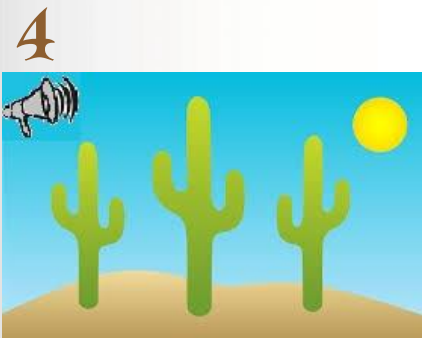
תשובה לגיליון הקודם
 "לא חסרת דבר" (בז)

נחמו נחמו עמי" (ישעיהו מ' א'- כו') הפטרת ואתחנן

טמונות בהפטרה

© כל הזכויות שמורות לאהרון בירן.

עדיין ניתן לרכוש את משחק ה'חדר בריחה' המבוקש! חידות ומשימות לכל הגילאים לחוויה משפחתית מושלמת!
 לפרטים נוספים ולהזמנות התקשרו: 052-766-5775